

BISERICA ȘI ȘCOALA

REVISTA BISERICESCĂ, ȘCOLARĂ, LITERARĂ ȘI ECONOMICĂ.

ABONAMENTUL:
Pe un an 100 Lei
Pe jumătate de an 50 Lei

Apare odată în săptămână: **Duminea**

REDACTIA ȘI ADMINISTRATIA:
Arad, Strada Eminescu N-rul 18.
Telefon pentru oraș și județ: 268.

INAUGURAREA ANULUI ȘCOLAR 1926-7 LA INSTIT. TEOLOGIC ORT. ROM. DIN ARAD.

În ziua de Joi, 23 Sept. a. c. s'a deschis în mod solemn anul nou școlar la Institutul nostru teologic. La orele 9 a. m. P. C. Sa Părintele Director *Dr. Teodor Botiș* a oficiat în catedrală chemarea Duhului sf. în prezența profesorilor și studenților Institutului. După serviciul divin cei prezenți au trecut în sala festivă a seminarului, unde la orele 10 sosește și P. Sf. Sa Părintele Episcop, *Dr. Grigorie Comșa*, însoțit de P. C. Sa Părintele Consilier episcopal, *Mihail Păcoțan*.

Solemnitatea inaugurării anului școlar se începe cu rugăciunea „Împărate ceresc” cântată de corul teologilor sub conducerea D-lui profesor *Atanasie Lipovan*. Urmează discursul de deschidere al Păr. Director *Dr. T. Botiș*. În cuvinte alese face o paralelă între misiunea de apostol al preotului și între alte cariere lumești. Le dă apoi sfaturi celor noi veniți cum să se pregătească pentru cariera sublimă, ce și-au ales și în fine roagă pe P. Sf. Sa Păr. Episcop să dea binecuvântarea achierească pentru anul nou școlar.

P. Sf. Sa Episcopul *Grigorie* a vorbit despre chemarea preoțească și a încheiat cu următoarele:

Când mântuitorul a trimis pe cei 12 Apostoli la propovăduire nu îi trimisese după trei ani de învățătură teologică, precum se trimit tinerii acestui institut la preoție după 3 ani de studiu. Dar acelaș scop avea M-rul când a trimis pe Apostoli și acelaș scop avem noi când trimitem preoții la Apostolat: de a chema pe oameni la mântuire.

În scopul acesta Vă pregătiți aici timp de 3 ani. Aduceți-vă aminte că aveți datoria a Vă pregăti nu pentru voi personal. Căci nu este vorba că pentru trei ani vei putea sta pentru tine în fața oamenilor, ci vei avea să dove-

dești că ești pregătit spre a lămuri poporul că are un suflet, care trebuie mântuit. De aceea îndemnăm la muncă pe tinerii noștri clerici și le împărtășim achierească binecuvântare.

După cuvântarea P. Sf. Sale, care a fost ascultată cu adâncă evlavie și a făcut o impresie înălțătoare de suflete, corul studenților execută cântarea „Bine ești cuvântat Hristoase” P. S. Sa apoi pleacă între aclamațiile de dragoste ale viitorilor păstori sufletești.

Urmează introducerea în funcțiune a noului profesor Păr. diacon *Dr. N. Terchiță*. Păr. Director salută în cuvinte calde pe noul profesor, de care Institutul nostru leagă mari nădejdi, deoarece C. Sa și până acum, în scurta sa activitate de la Sibiu, a dat probe, că va fi vrednic urmaș al Păr. *Cașu Turicu*. Păr. Terchiță promite că este gata a-și jertfi toate puterile la noua sa catedră, iar Păr. Turicu în cuvinte duioase își ia rămas bun de la foștii săi coligi și elevi și spune că și de acum înainte va întreține, prin amvonul catedralei, legăturile sufletești cu foștii săi elevi. Cu acest înduioșitor până la lacrimi, sărbătura s'a încheiat.

Pe urmele apostolilor.

Sfințirea bisericii din Pleșcuța. Vizitați canonice în tractul Hălmașiu.

Sâmbătă în 11 Sept. a. c. P. S. Sa părintele Episcop *Dr. Grigorie Gh. Comșa* părește protopopiatul Butenilor, și în societatea părinților de la Episcopia noastră: *Ioan Cioară* și *Simion Stana*, pleacă cu automobilul pe o vreme plăcută spre parohia Iosășel. În fața sf. biserici P. S. Sa este binevenat de protopopul tractului Hălmașiu. Sunt de față mai mulți intelectuali. În sf. biserică P. S. Sa oficiază serviciul religios cu rugăciunea în genunchi, apoi rostește poporului o vorbire presărată cu sfaturi creștinești. Părintele Florea face un scurt raport despre starea religioasă-morală și materială a filiei Iosășel, care are 513 suflete. Poporul este sărac însă cinstit și iubitor de cele sfinte.

De aici trecem la Gurahont, o comună frumoasă, centru comercial și industrial. Aici va fi sediul protopopiatului ce este pe cale de a se înființa. Avem aici 316 suflete, cari însă se înmulțesc prin imigrări din alte comune. Intrăm în bisericuța relativ mică, unde preotul V. Bulz își face raportul obicinuit, iar P. S. Sa și preoții suitei, oficiază un serviciu divin apoi citește în g-nunchi, cu multă evlavie o frumoasă rugăciune pentru poporul adunat la biserică. La fine rostește o predică temeinică unde arată foloasele religiei creștine și mulțumirea omului care iubește pe Dumnezeu și poruncile lui.

La cină suntem oazeți primiți cu multă afabilitate de Dna și Dl Dr. Teodor Băbuția, deputat și un fiu devotat al bisericii noastre române. Țin aici să amintesc modestia, gentilețea și manierele bune ale damelor noastre crescute în case de preot. Fac aluzie și la Dna Băbuția, care este fca preotului nostru Iuliu Bodea din Buteni. Peste noapte poposim aici în Gurahont.

Duminecă dimineața, reinprospătați de cauza stiebeli sublime, al cărei apostolat îl facem împreună cu neobositul nostru Episcop, plecăm cu automobilul spre parohia noastră Pleșcuța. Savurăm cu multă plăcere aerul curat de munte.

La hotarul comunei suntem întâmpinați de 50 călăreți pe călușei sprinteni. Toți fectorașii noștri sunt îmbrăcați în haine albe ca lă și cu funde trei color pe piept și la pălărie. Un strigăt lasă din piepturile lor tinere: Trăiască! Amin și. Doamne ajută-le răspunde P. S. Sa, și în galop ne apropiem de comună, toată îmbrăcată de să bătoare. Drumul e presărat cu verdeață și flori. Dăgățul clopoteilor străbate departe în văi și munți, capetele credincioșilor coborâți din 7 sate se pleacă și pălăriile se ridică să salute pe neadormitul arhiepiscop, care vine să cimenteze credința lui Dumnezeu, și să întoarcă pe cei rătăciți la Biserica cea adevărată.

Se face sfințirea apei de următorii părinți: Protopop C. Lazar, preoții: Hăduț, Stana, A. Gurgiu, P. Hăduț, V. Cristea, V. Bulz, C. Micuța, protodiaconul I. Cioară și diaconul E. Jildea din Hălmagiu. Pe P. S. Sa îl aducem la sf. biserică în procesiune. Se face încunjurarea bisericii cu citirea evangeliilor prescrise și cu rostirea frumoaselor rugăciuni. Liturgia se continuă în mod evlavios. La finea serviciului divin ieșim afară în curtea bisericii, unde P. S. Sa urcă o tribună așezată la umbra unui nuc și în fața unui public de câteva mil de credincioși, rostește una din cele mai reușite predici ale Sale. Cu verva, cu figura sa impunătoare și încălzit de dragostea credinței noastre curate, Episcopul nostru a vorbit cu atâta elan și foc creștinesc, încât a captivat întreg auditorul. Când cu vocea Sa metalică a vestit publicului creștin, că unii foști credincioși ai bisericii, au negat tot ce avem mai sfânt și s'au lăpădat de sf. cruce, unde odihnește tata mama, fiii și frații multura dintre noi, publicul a erupt

în suspine de plâns. Mai mulți bapțiști ce erau de față între cari și un primar, plâneau cu amar rătăcirea lor.

Bisericuța din Pleșcuța este frumoasă. Și bunilor noștri creștini de aici le este dragă și scumpă pentru că au edificat-o cu multă trudă și spese mari pentru ei oameni săraci. Multă laudă se cuvine învățătorului Fărcaș, notarului Harduț, episcopului Gh. Șurtea și altor buni creștini din acest sat de munte. N'au preot, însă credem că părintele Episcop le va hirotoni pe învățătorul Fărcaș și prin înțelepciunea acestuia vor reveni la biserică străbună și oile rătăcite. Avem aici aproape 900 suflete.

În grija pentru sufletele lor P. S. Sa le împarte mai multe broșurele de conținut religios și pune bază unei biblioteci parohiale, cu mai multe cărți aduse dela Arad.

Pleșcuțanii dau un prânz festiv în onoarea P. S. Sale, iar la 4 oare plecăm în ovațiile mulțimei spre Ciuci.

Trecem prin locuri frumoase cu codri verzi ce ne satură cu aer curat. La marginea comunei suntem întâmpinați de o ceată de călăreți nainte bisericii suntem întâmpinați de preoții Balta Tâmaș Iuga și Coroiu. Treasurile bubuie iar poporul adunat din mai multe parohii aclamă voios pe pe părintele Episcop.

Oficiem vecernia, preotul Balta își face expozeul despre starea parohiei sale unde sunt încuibate nește sectari periculoși. Iar P. S. Sa rostește o predică înălțătoare în care face apel la dragostea creștinilor de pe meleagurile acestea să tină cu tărie la religia noastră și să nu dea crezare celor ce vin și le predică mânăți de interese materiale aduse de peste mări.

De aici plecăm spre Hălmagiu. Mașina găfăie din greu, căci urcăm dealul ce predomină satele din juur.

La marginea comunei suntem așteptați de o ceată de călăreți volnici pe cai sprinteni de munte.

Publicul așteaptă la poarta triumfală unde suntem primiți cu puternice: Trăiască P. S. Sa Episcopul nostru. Vorbește un intelectual care urează părintelui Episcop bun sosit în orașelul tare în credința ortodoxă, Hălmagiu. Apoi descindem la casa părintelui protopop C. Lazar, unde Dna ne primește cu multă afecțiune și cu cină bună.

Luni dimineața plecăm la Bănești, o parohie săracă însă cu biserică desul de mare. Aceasta parohie numără vre-o 750 suflete, între cari s'au încuibat și câți va sectari. Părintele Episcop este binevenat de parohul A. Gîgor, în societatea preoților Gavriiă din Brusturi și Sirban din Mermești. Facem un serviciu divin cu rugăciune, și la fine P. S. Sa vorbește cuminte poporul venit la biserică, încredințându-l să ducă învățăturile auzite aici în sf. biserică și la cei de acasă. P. S. Sa dă preotului sfaturi pastorale și plecăm în societatea dlui protopop C. Lazar și primpretorelui Putici la Hălmașel. Și aici ne aur-

prinde biserica mare și pompoasă, în turnul căreia un clopot mare trimis din America — de evlavioși creștini emigrați de aici, — despică văzduhul și cheamă la sf. slujbă toată suflarea creștină. Vedem coborându-se credincioși de pe toate dealurile, căci Hălmăjelul cu o populație de 1576 suflete este așezat pe 7 coline, sau cum zic ei pe 7 crânguri. Aici avem preot pe Ioan Nicula care întimpină cu vorbe înțelepte pe P. S. Sa. Oficem o sf. slujbă cu rugăciuni pioase, și la sf. părintele Episcop rostește o predică cu îndemn creștinesc. De aici ne reîntoarcem la Hălmațiu, unde în casa părintelui protopop, P. S. Sa primește recepțiile autorităților din loc și protopopiat.

Întâi se prezintă preoțimea condusă de părintele protopop C. Lazar, care în numele preoțimei tractuale depune o nagule de stimă și adâncă venerație, față de A. hereul neobosit, care fără să cruțe osteneți și timp, aleargă în mijlocul satelor ca să ducă un nou duh de viață creștinească în mijlocul credincioșilor noștri, din eparchia Aradului.

Părintele Episcop mulțumește în cuvinte concise preoțimei pentru devotamentul exprimat, și roagă pe fiecare în particular să ia pildă și curaj pentru munca pastorală, dela P. S. Sa, care muncește necontentit cu cuvântul și condeiul pentru evanghelizarea și introducerea în legile credinței creștine a poporul nostru de pe aceste plaiuri. În numele bisericii surori gr. cat. aduce salutul de stimă protopopul din Bata de Criș, Boiboacă. Se prezintă reprezentanții bisericii rom.-catolice, izraelite, corpul învățătoresc condus de subrezvizorul Vidu, pretura prin primpretorele Putici, corpul notarilor din plasă, administrația și societatea culturală „Avram Iancu”. Tuturor le răspunde P. S. Sa prin cuvinte afectuoase și roagă pe toți indivizii ori de ce biserică ori naționalitate s'ar ține, să aibă credință fecundă în Dumnezeu, fără a cărui putere nu se poate mișca nici un fir de păr, și să cinstească patria română, căci toți suntem deopotrivă fiii săi iubiți.

La oarele unu din zi, intelectualii din Hălmațiu și jur au dat un banchet copios în cinstea părintelui Episcop, la care au participat 130 de persoane.

După masă la oarele 4 plecăm cu automobilul la Ionești, parohie mică și săracă, păstorită de părintele Sinesie Șerban. Se prezintă puțini credincioși căci fiind culesul cucuruzului pe câmpie, cei mai mulți sunt plecați acolo să-și câștige alimente pentru iarna grea ce are să vie. Imi vine în memorie refrenul cântecului:

Munții noștri aur poartă

Noi cerșim din poartă 'n poartă.

Căci de fapt statul ar trebui să edifice pe aici fabrici pentru exploatarea lemnului, apei și a diferitelor bogății ascunse în măruntăele munților. Să fie scutiți acești șoimi ai codrilor, de-a tângi în neagră sărăcie, și pentru motivul că nici unde nu am văzut atâți copii ca în protopopiatul Hălmațiu.

La biserici veneau femeile cu câte 4—5 copii după sine; pelângă case nu poți trece să nu vezi droaia de copii frumoși și zglobii.

Facem serviciu divin, P. S. Sa adresează celor prezenți cuvinte de mângâere și îmbăbătare.

De aici trecem la parohia Tisa, unde avem preot pe păr. Ștefan Șerban. Drumul e greu și priporos, așa că mergem cu trăsurile puse la dispoziție cu multă bunăvoință de dl. pretor Putici. La biserică unde se face serviciu cu rugăciune și predică de P. S. Sa, găsim popor mult. P. S. Sa ține să ia contact cu familia fruntașului Crișan care e trecut la sectari. În discuția ce se pornește, P. S. Sa le dovedește cu citate din sf. scriptură că, dreapta credință este cea ortodoxă și mântuire își află ori ce creștin numai în biserica noastră.

Se crede că această familie cu toți cei duși la bapțiști, va reveni la biserica mamă, de unde a plecat.

În ziua înălțării sf. Crucii P. S. Sa Episcopul nostru ține să săvârșească sf. liturgie în orașelul Hălmațiu, care e pavozat frumos cu drapele naționale. Pe străzi furnică lume multă. Pontifică P. S. Sa secundat de protopopul C. Lazar preoții: S. Stana, I. Manațiu, protodiaconul I. Cioară și diaconul E. Joldea. Biserica din Hălmațiu este mare, începătoare ca o catedrală. Pe vremea Turcilor aici își aveau reședința Episcopii noștri refugiați din Arad și Ienopolea.

La finea serviciului divin părinte protopop C. Lazar, ține o vorbire bineșimțată în care arată bucuria poporului din Hălmațiu că poate avea pe iubitul Episcop în mijlocul lor. Spune că, biserica de alături în care se roagă cele 8 suflete de gr. cat., a fost ortodoxă, edificată din sărăcia Hălmațienilor. A fost smulsă dela noi cu puterea forței străine.

Și în semn de protest credincioșii noștri n'au volt să calce în biserica înstrăinată ei, cercetau bisericile din Hălmațel și Tisa. Și cu ajutorul lui Dumnezeu au strâns ban pe ban și cu sacrificiul al câtorva familii și-au edificat altă biserică mai mare și mai frumoasă.

Apoi vorbește edificător și cu vervă P. S. Sa, despre puterea credinței, laudând pe Hălmațieni pentru dragostea lor față de biserica ortodoxă, și făgăduindu-le că, totdeauna îi va pomeni în rugăciunile P. S. Sale și va arăta și la alți creștini ca exemplu, credința lor ferbinte față de legea românească.

La ora unu d-na protopopească Lazar ne-a dat un prânz gustos de post, la care au fost invitați mai mulți intelectuali din loc.

La oara 4 după masă am plecat cu automobilul spre comuna Târnavă, unde am fost așteptați de poporul parohiei condus de preotul S. Feier și notarul N. Vlad.

După serviciul divin P. S. Sa adresează cuvinte cu învățături creștinești poporului, și laudă hărnicia lor că și-au ridicat pentru mărirea lui Dumnezeu,

biserică nouă. De aici plecăm la Vața de jos, unde ne așteaptă credincioșii sub conducerea părintelui A. Giurgiu.

Vața de jos este o stație băineară ce își câștigă renume an de an. Biserica noastră de aici este slăbuță, preot vine din altă comună. Ar fi consultat ea părintele protopop C. Lazar să facă demersurile necesare, ca Vața de jos să devie parohie și pe locul ce este donat de proprietarul băilor să se edifice o biserică corăspunzătoare. Sulevez idea că ar prinde bine aici și o casă a preoților din eparhia noastră.

Și aici înălțăm rugăciuni ferbinti, către Tatăl ceresc, iar P. S. Sa rostește credincioșilor o vorbire frumoasă, spunându-le că a grăbit cu mare dor, să străbată — în cele 10 zile de când urmează exemplul apostolilor de-a cerceta pe credincioși în comunitățile lor — până aici la periferiile eparhiei Aradului.

Astfel Vața de jos este a 88-a parohie cercetată de părintele Episcop Grigorie în cursul unui an de Arhipăstorie.

Iar la 7 oare seara, ne luăm rămas bun de la d-na și dl. protopop Lazar, în casa cărora am fost ospătați cu multă cinste, apoi de la intelectuali Hălmagului, care ne-au încunajat cu multă iubire și după 10 zile de apostolie ne întorcem în Arad.

În drum ne oprim pentru puțină gustare la Gurahonț în casa d-nei Dr. T. Babuța.

Și rugăm pe bunul Dumnezeu ca sămânța aruncată de vrednicul nostru Episcop, în sufletul poporului român din cele 88 de parohii, să aducă rodul pe care îl așteptăm.

IMN

dedicat P. S. Sale Episcopului Dr. Grigorie Gh. Comșa, cu ocazia venirii Sale la Hălmagiu, în 14 Sept. 1926.

*Hălmagiul e gătit de sărbătoare
Cu flori și flamuri, magica decoare...
E slavă'n cer! natura e'n avânt,
Și între oameni pace pe pământ*

*E zi măreață, zi de bucurie
De sfântă arhierescă pastorie
Când turma inset tă creștinească
Primește hrană nouă sufletească...*

*Azi cerurile parcă ne zimbesc,
Și soarele-i mai viu, mai românesc.
Și tot românul saltă mîi voios:
Că'ntimpină pe „unsu” lui Hristos!*

*„Biserica strămoșilor slăvită,
De mulți dușmani de veacuri asuprită.
Azi iar e un eden de promisiuni
Că'n timpuri glorioase din străbuni!”*

*De zile trei poporul Păstorit
Se crede la liman l'fericit:
Căci pe al lor mult dorit Arhipăstor
Ferice-l pot serba'n mijlocul lor.
Hălmagiu, la ziua Crucii, 1926.*

de: *Petra Irhașiu.*

Mitropolitul Iscalonului la Rășinari.

Înalți Preasfințiți Mitropolit: Vasilie al Iscalonului, un mare străjir al sf. Mormânt de la Ierusalim, și Nicolare al Ardealului, au făcut în 12 Sept. a. c. o vizită pioasă la mormântul marelui mitropolit Andrei Șoguna, în Rășinari.

La ora 9, înalți oaspeți, au fost primiți de o ceată de călăreți la intrarea în comună, unde au fost binevențiați de primarul I. Vidrighin care a spus că poporul din Rășinari se simte mândru că poate cere binecuvântare și de la I. P. Sa Mitropolitul de la Ierusalim — dorindu-le mulți ani fericți.

La primărie soborul preoților cu întreg poporul, cu două badachine, propori și sfeșnice, elevi școliei, defilete Reununi locale cu steuguri, cu fiori în sunetul clopotelor fac primire după cuvântă arhierilor, iar în numele credincioșilor îi binevențează parohul Emil Dancășiu spunând:

Ați venit în comună ca împreună cu noi Rășinariții să stropiți cu o lacrimă de reunoștință mormântul aceluia care a fost sufletul Românismului ardelen. În aceste monumente ne apar înaintea ochilor figurile istorice ale prelaților noștri din tercutul de sbucium când din casa țărănească de lângă școala de aici puteau numai împărțiși binecuvântarea lor arhierescă. Drumul de izbăvire l-a deschis marele arhieresc Șoguna și ne-a fost dat să avem mângăerea sufletească ca această turmă credincioasă să fie învrednicită de profeția divină a fi în'un singur mănunchiu, iar oștiți să primască pe lângă binecuvântarea Arhierelui Sau și binecuvântarea Arhierelui stropiților, la mormântul Domnului dăci și bucuria noastră e îndoită în aceste momente de înaltare sufletească în numele credincioșilor le urează bun venit

Mulțumeste I. P. S. Sa Mitropolitul Nicolae, spunând, că lubeste foarte mult poporul credincios din comuna Rășinari de la locul unde marele arhieresc Șoguna își doarme somnul de veci, și a venit și de astă dată să întorească și mai mult credința poporului spre culmile idealului creștin.

Bărbați și femei în genunchi pe străzile frumos împododite primesc binecuvântarea arhierilor în procesiunea ce se formează în drum spre biserică cea mare.

Se oficiază sft. Liturghie de ambii arhierii și de soborul preoților: I. P. C. Sa arhimandritul Dr. V. Stan, consilierul: Dr. G. Proca, T. Scorobel, V. N. stor; prof. acad. miet G. Cristescu protopopul E. Cioran; preoții locali, M. Lungu, Emil Dancășiu și diaconul Dr. N. Terchila.

La vohod se hirotesește întru protoșop vrednicul paroh p'imar M. Lungu.

După terminarea serziciului I. P. S. Sa Mitropolitul Nicolae ține cuvântare poporului care umpiuse biserică numită „mare” dar pușn încâpătare cu acest prilej cuvântar plină de învățături sfinte, ascultată cu deosebită atențiune și luiște.

Apoi în procesiune se face leșirea la mormântul marelui mitropolit Andrei în stânga bisericii, unde I. P. S. Sa Mitropolitul Vasile săvârșește un parastas pentru odihna sufletelor episcopilor înmormântați în biserică cea veche din Râșinari: Ghedeon, Gherasim și pentru Mitropolitul Andrei. Se depune o frumoasă cunună pe mormântul împododit cu verdeț și flori — din partea I. P. S. prelați.

După terminarea slujdei de vecinică odihnă, I. P. S. Sa Mitropolitul Vasile în limba grecească rosteste cuvântarea sa de admirație pentru acela care a fost Mitropolitul Șaguna.

Dăpă cuvântare ambii arhieri depun cununa pe lespedea de piatră din mausoleul marelui antecesor, în genunchie amândoi înaintea mormântului, rostind în taină rugăciuni arhieresti pentru acela care a fost Mitropolitul Andrei.

O covârșitoare împresle asupra credincioșilor.

Eșind din criptă, I. P. S. Sa Mitropolitul Nicolae mulțumește I. P. S. Sale Mitropolit pentru rara bucurie de a se ruga împreună în mijlocul acestui popor și pentru rugăciunile înălțate la acest mormânt care adăpostește în sinul său pe acela care a purtat sus steagul ortodoxiei. Dacă ustăzi putem să-ți arătăm un popor luminat, o biserică care n'a în genunchiat nici când se dătarește a ezământului bisericii dat de Mitropolitul Andrei.

Noi în orice vreme luăm ca pildă viața, străduința lui, iar când slăbim, ne apropiem din nou de acest mormânt.

La ora 3, înălții oaspeți au părăsit comuna, Râșinari.

„Astra” la Zălau.

Orășelul Zălau a avut cinstea să primească, în zilele de 12—14 Septembrie 1926, frații din toate regiunile țării, întruniți la adunarea generală ordinară a Asociațiunii noastre culturale.

Sedințele s'au ținut în sala prefecturii județului. Președintele Asociațiunii, dl V. Goldiș, deschizând adunarea, salută pe frații basarabeni, peste 50 de delegați în frunte cu I. P. S. Sa arhiepiscopul Gurie și dnl Șt. Ciobanu și O. Ghibu; salută apoi pe dnl Al. Lapadatu fost ministru, generalii Manolescu și Moșoiu, și pe ceilalți reprezentanți ai diferitelor corporații și instituții.

În cuvântul său de deschidere, dl V. Goldiș a vorbit despre sentimentul solidarității naționale, care

chezășuește dănuirea, propășirea și gloria neamurilor. Sacrul egoism al națiunilor, — arată vorbitorul, — este astfel justificat ca o condiție inexorabilă a civilizației umane. Statul românesc a răsărit din solidaritatea neamului nostru. Părinții noștri, în numele solidarității, ascultând cu evlavie credinței îndemnul instinctului sănătos de conservare, au înființat în vremuri de asuprire, înainte cu 65 de ani, Asociațiunea aceasta culturală: altar al conștiinței naționale la poporul român din Ardeal, Bănat, Crișana și Maramurăș în lupta neîncetată a intereselor de existență și de afirmare în viața colectivă de stat, în această d'onte a zărilor preocupări, — a terminat oratorul, — să ne rezervăm clipe de reculegere, în care fără îndoială, din cămăruța ascunsă a sufletului, vom auzi glasul trecutului și al viitorului, aducându-ne aminte: Să ne iubim românii unii pe alții, și deasupra tuturor sbuciumărilor zilei trecătoare să ne încălzim sufletul la razele solidarității noastre naționale. În focul acestui sentiment al solidarității se vor topi patimile mărunte, se vor surpa îngrădirile veninoase care ne despart. Presentul va dispărea și vom privi viitorul, pe care nu mai împreună știindu-ne, simțindu-ne frați și iubindu-ne unii pe alții, îl vom zidi măreț și fericit nepoților și strănepoților noștri, națiunii noastre românești.

În ședința de Luni au urmat rapoarte, comunicări și propuneri.

S'a evidențiat activitatea dezvoltată în Basarabia, unde s'au înființat 10 despărțăminte cu câte 200 membri și s'au luat măsuri pentru clădirea palatului cultural al Asociațiunii: p'atra fundamentală a noului palat se va pune la viitoarea adunare generală ce se va ține în 1927 la Chișinău. Adunarea dela Zălau proclamă, în vili aplauze, de membru onorific al Asociațiunii pe I. P. S. Sa arhiepiscopul Gurie. În comitetul central a fost ales dl Ștefan Ciobanu, membru al Academiei Române.

La Zălau, orășelul mare parte înstrăinat, au venit cu prietel adunării mulți și vroși țărani din ținutul bogat de români.

Conferențe, expoziții, concert, petrecere, excursiuni, toate au izbutit și de astădată, și fac multă cinste organizatorilor din partea locului.

Patria lui Avram.

Descoperiri noi în Mesopotamia. Un muzeu vechiu de două milenii și jumătate.

Devenind antanțil prin Ziggurat, un turn cu o formațiune de terasă la locul, unde se presupunea că se va fi aflând patria străbună a lui Avram, s'au pus la cale, pe cum se raportează de cătră o expedițiune de sub conducerea lui C. Leonard Wolley, a unui american orientalist, săpături în Mesopotamia cu intențiunea expresă de a controla raporturile biblice despre Avram și timpul său.

La începutul săpăturilor pornite — lucrările în pustia mesopotamiă sunt pentru Europeanii și Americanii de Nord numai iarna posibile și atunci întrece temperatura de acolo temperatura noastră de vară — s'a aflat o *tablă de piatră*, a cărei vechime se evoluiază la 5700 ani pe care se vorbește despre regele *Aanipada*, apoi în curând după aceea s'a aflat o *cunună* cioplită din piatră cu o inscripțiune, care istorisește despre zidirea a unui templu al Lunei de către regele *B-Ur-Sin* cu 2200 ani înainte de Hr. Acest templu a servit numai pentru scopuri culturale, ci a fost totodată și reședința administrației de stat și a afacerilor justiciare.

Întreprinzătorii încurajați de aceste rezultate obținute au continuat mai departe săpăturile cu tot zelul. Se aflară făcându-se unei plăci de marmoră, care compune laolaltă reprezenta parte figurativ, parte prin scriere cuneiformă, cum regele *Ur-Eng-Ur* pe la anul 2700 înainte de Hr. în urma unei inspirațiuni divine a ridicat turnul *Zggurat* și templul pe locul dinlăuntrul unei cetăți.

Pe dosul plăcii amintite se află o înșirare a canalelor construite de rege și totodată o reprezentare alegorică a acestor clădiri, ca d. e. un lăugar cu cornul îmbelșugării, din care curg diferite râuri de apă, și în jurul său stau economul și coșaii cu unelte lor.

Pe când savanții erau încă ocupați cu descifrarea inscripțiilor de pe placă în cursul săpăturilor de mai departe dispăruse un Arab într'o scorbură adâncă. Când l'au scos afară de acolo, s'a observat, că dânsul căzuse într'o *sălă* mare încă bineconservată sub deșertul nisipos. După cum arată o inscripție, sala aceasta s'a zidit pe la anul 550 după Hr. de către o înaltă preotească vestală a templului Lunei, fiica regelui istoric Nabonidus din Babylon, care a expus descoperirile făcute la construirea de drumuri în aceasta sală poporului spre închinare. — Obiectele, afirmative, datează încă de pe la anul 4000 d. Hr. și probabil, că vor contribui în mare măsură la îmbogățirea cunoștințelor noastre istorice din vremurile străvechi. —

„Tradus din *Temesvarer Zeitung* din 25 August 1926“.

Sannicolaul mare la 18 Septembrie 1926.

Nicolau Fizeșu, nu.

protopop mil. ort. rom. în retr.

O nouă liturgie.

A apărut cântările liturgiei pentru copii și popor de *D' G Kriac*, profesor la conservatorul de muzică din Bacureșu, alcătuite după cererea și îndemnul I. P. St. Patriarh Miron.

Melodiile acestei liturgii pe o singură voce sunt în spiritul tradițional al cântărilor din biserică noastră și ușor și natural. Din întreaga liturgie respiră un spirit de evlavie, smerenie și dragoste, precum și o notă sărbătorească. Aprobată de Sfântul Sinod și de Ministerul Instrucțiunii, această lucrare, corespunzând

nevoilor bisericești și școlii, este merită să fie cântată pe tot întinsul țării de copii și popor și va aduce reale servicii preoților și învățătorilor, mai cu seamă la țară. O recomandăm cu căldură tuturor.

Depozitul general la Institutul de Arte Grafice N. D. Moșescu, Tg. Jlu.

Prețul 25 Lei exemplarul. Expediția se face cu ramburs.

Căminul orașului Arad pentru ucenici ind.-com.

Cătră Onor oficii p. presbiterale, parohiale și dir. școlare.

Echilibrarea balanței industriale și comerciale a unei țări nu poate ajunge numai prin intensificarea producțiilor. Această opțiune ajunge da a vom avea industria și comercianți harnici; Autoritățile orașului Arad a dat dovadă de acest interes atât de important față de problemele vișii ind.-com, și a înființat un Cămin orașănesc pentru ucenici, care s'a și deschis cu ziua de 15 Sept. a. c.

Va rugăm cu tot respectul a face propagandă printre popor și a-i îndemna să-și trimită copiii pe calea meserilor.

Să se adreseze cei ce doresc, la Direcțiunea Căminului orașului Arad. Calea Victoriei.

Arad, la 23 Sept. 1926.

Liviu Dublea

dir. adm.

INFORMAȚIUNI.

Profesor nou. Consiliul nostru eparhial a instituit de profesor la institutul nostru teologic pentru catedra de filozofie și limba română, pe diaconul Dr. Nicolae Terchilă, fost până acum profesor la Institutul teologic din Sibiu.

Distingere cu brâu roșu. P. S. Sa părintele Episcop Grigorie a binevoit a da preotului nostru din Cermeiu, C. Magier, binecuvântare pentru a purta brâu roșu. Este știut că părintele Magier este unul dintre cei mai distinși preoți ai eparhiei noastre. Evanghelizarea ce-o face S. Sa, prin oastea lui Hristos, ia făcut un bun renume.

Vor reapare revistele bune. Afăm că în curând vor reapare: „*Sburătorul*“ revistă excelentă redactată de talentatul scriitor Lovinescu.

În Octombrie a. c. vom vedea „*Gândirea*“ în haina ei cochetă și artistică.

„*Revista Vremii*“ va fi scoasă de Camil Petrescu. Apoi vor vedea lumina zilei „*C-tatea Literară*“, „*Contoporanul*“, „*Viața Literară*“, „*Ramuri*“ și „*Datina*“ toate conduse de condeie consumate vor reinprospăta viața noastră literară.

Cărți pentru copii. În revista populară: „*Cele trei Crisuri*“ eminentul factor de cultură Gh. Taubere, ridică problema lecturii infantile la sate. Se constată că, la sate copii nu citesc.

Noi Constatăm că, în eparhia Aradului deja s'a făcut un început sănătos. Unii preoți au înființat case culturale unde avem plasate bibliotecile populare cu cărți bune și pentru copii.

Sadoveanu în politică. M. Sadoveanu ajuns la deplină maturitate literară, a intrat în politică, cu scopul de a lucra cu mijlurile mai bune la cultivarea maselor populare. S'a înscris în partidul poporului și a candidat pentru un scaun de deputat, la B. hor. N. s'a părut oarecum cam neomenească dușmăria unor ziare față de Sadoveanu mare scriitor român. Noi însă nădăjduim că intrarea în viața politică a unor oameni de talia lui Sadoveanu, este un indicu și o nădejde pentru îndreptarea moravurilor publice.

Intrunirea dela Berna. În congresul dela Stockholm, unde s'au încheiat legături între diferite biserici ale lumii, s'au fost fixat anumite hotărâri în marile probleme bisericesti, a fost ales un comitet compus din 70 persoane reprezentanți ai bisericilor din 25 țări. Acest comitet s'a întrunit în săptămâna trecută la Berna. La această întrunire a luat parte și I. P. S. metropolitul Nicolae dela Sibiu. Intre alte s'a hotărât: 1. Crearea unui institut creștin, de științe sociale, chemat a proceda la o anchetă științifică asupra tuturor tendințelor și problemelor morale și sociale ale lumii, și de a stabili un contact internațional cu toate organizațiile lumii, având o activitate socială. Institutul creștin de științe sociale va fi asistat de un comitet internațional de consultație compus din experți cei mai eminenti; 2. Înființarea unei reviste internaționale care să apară cât mai curând în trei limbi. Profesorul Titius din Berlin a fost însărcinat cu publicarea acestei reviste. Congresul plenar al bisericilor se va întruni din nou anul viitor la Lausanne.

Moartea profesorului Vasile Bogrea Profesorul Vasile Bogrea dela Universitatea din Cluj, fost decan al Facultății de litere, a încetat din viață la Viena, în urma unei operații la care a fost supus, necesitată de o veche boală de stomac. Universitatea din Cluj și știința românească pierde întrânsul un savant, care era chemat să dea încă mari și prețioase contribuții culturii noastre naționale. Rămășerile lui pământești vor fi aduse și înmormântate la Cluj.

Mulțumită publică Parohia noastră Dud, având în anii trecuți multe spese cu edificarea școlii, a casei parohiale etc. apoi în anul trecut a stricat mult grindina, iar în acest an au făcut destul de însemnate pagube ploile. Acum având se reparăm edifiul sf. noastre biserici, am înaintat o rugare Domnului prefect, pentru un ajutor în scopul reparării sfântului locaș. ceea ce domnul prefect a donat un ajutor de 8000 Lei, pentru repararea sfintei noastre biserici de aici.

În numele parohiei exorim și pe aceasta cale bine simțita noastră mulțumită domnului prefect Vasile Boneu, pentru suma donată la repararea sfintei noastre biserici.

Dud, la 18 Septembrie 1926

Dionisie Moteș,
paroh ort. român.

BIBLIOGRAFIE.

Prima recenzie despre cartea „Spre alte orizonturi”. apărută în n. rul de Duminecă (18 Apr. a. c.) al ziarului CUVANTUL.

A apărut „Spre alte orizonturi”, un volum de d. Sever Ispravnic.

E o carte politică din cele mai interesante, pentru curajul ei. Ea trădează criza de conștiință a nouilor generații, cari nu și pot găsi locul în clca partidelor și în băltoaca politică. Cartea „Spre alte orizonturi”, cu toate ardelenismele și unele strângăcii de stil — rămâne un document al vremii, caci e prima carte care înfățișează o reacțiune împotriva cluburilor politice, dovedind că în țara aceasta, devastată sufletește de prostituția partidelor — mai există încă rezerve de idealism în acțiune.

Altă dată, marile avânturi ale tineretului, generozitatea sufletești se refugiau în ideologia socialistă. Ce ne-a dat această ideologie se știe. Verificată în alte țări, ea ne-a dat o Frață adusă la faliment și stăpână de finanța internațională.

Azi refugiul ideologic, citadela idealistă a noilor generații, e doctrina naționalistă doctrina fir-ască, naturală, și a cărei concluzie, bazată pe realismul politic, e monahia.

„Spre alte orizonturi” e o carte care se resimte puternic de mersul vremii, de trista verificare a eroarei democratice. Reacțiunea naționalistă monahică și anti-politică, sunt ideile cardinale ale d-lui Sever Ispravnic.

Documentarea franceză adusă de d-sa referințele din Charles Maurras și Georges Valois vor folosi tuturor celor care n'au putut urmări până acum reacțiunea occidentală împotriva negustoriei politice, pe care o constituie parlamentarismul opus veșnic țării reale și producătoare.

În ceea ce privește partea economică, dela Georges Valois, autorul trece la socialismul programelor noastre economice și citează criticele atât de strânse ale d-lui Titus Enacovici, care a știut să opună cu vigoare tuturor fantezilor, spiritul realității burgheze.

Trecând pe alte planuri ale vieții sociale și naționale, d. Ispravnic analizează a ținea grupului dela revista „Gândirea” și dela ziarul „Cuvântul”. Articolele d-lor Nichifor Crainic, Eugen Titeanu, Pamfil Șeicaru, Cezar Petrescu, în deosebire sunt prezentate ca un bloc, formând un corp de doctrină.

D. Ispravnic cere însăfârșit trecerea la acțiune. Volumul acesta de 200 de pagini, splendid editat la Tip. Diecezară din Arad, dovedește că generațiile de după război vin în arena politică, purtând cel mai desăvârșit dispreț pentru politicianii pertractărilor și ai frazei democratice. Idealismul nu-și mai poate găsi locul în Cluburile partidelor, și nici doctrina anti-fizică a democrației amăgitoare.

CONCURSE.

Pentru întregirea vacantului post de preot paroh din parohia Bara, tractul Belințului se escrie concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în „Biserica și Școala”.

Emolumintele împreunate cu arest post sunt:

1. Usufructul unei sesii de pământ, parte arător, parte fân-ț.
2. Usufructul unui intravilan de trei păture de jugăr.
3. Casă parohială.
4. Stolele legale.
5. Retribuția dele stat.

Parohia e de cl. I., dar cu înaltă încuviințare consistorială, se admit și concurenți cu calificare de cl. II-a și de a III-a.

Alesul va predica în fiecare Duminică și sârbătoare. Va purta sarcinile publice după sesie și după intravilan și e obligat, ca făcând altă remunerație să catehizeze școlarii ortodocși români din parohie.

Doritorii de a reflecta la acest post, pe lângă respectarea §-ului 33 din Regulamentul pentru parohii, au să dovedească, că întrunesc condițiile concursuale.

Reflectanții, când cer voie să se prezenteze în parohie, au să dovedească șefului tractual, că întrunesc aceste condiții.

Intru-cât sunt din alte dieceze, trebuie să ceară în persoană binecuvântarea P. S. D. Episcop diecezan spre a putea concura.

Reflectanții sunt poștiți ca, în termenul concursual, să se prezenteze într-o Duminică, ori într-o sârbătoare în sf. biserică din Bara, spre a și arăta desteritatea în cântare și tipic, eventual în slujbe și în oratorie.

Petițiile concursuale se adresează comitetului parohial, dar se trimit protopresbiterului tractual în Belinț, județul Timiș-Torontal, se înțelege în termenul concursual.

Comitetul parohial

In înțelegere cu mine: *Gherasim Sârbu* protopresbiter.

—□—

3—3

În baza rezoluțiunii consistoriale No. 3700/926

Pentru deplinirea parohiei vacante din Bărzava, să escrie concurs, cu termen de 30 zile, dela prima publicare în organul oficios „Biserica și Școala” pe lângă următoarele venituri:

1. O sesiune întreagă de pământ adică 32 jug de 1100 stâng și cv. parte arător, parte fânaț.

2. Stolele legale.

3. Înregire dela stat.

4. Creșterea de pădure și pășune.

5. Locuință cu 2 camere în casa parohială.

Parohia este de clasa a II-a.

Alesul va plăti toate dările publice după venitul parohiei sale și va catehiza, fără nici o remunerație dela parohie, elevii școlilor din loc.

Reflectanții își vor înainta recursurile, ajustate cu documentele necesare și adresate comitetului parohial din Bărzava, la oficiul protopopesco ort. rom. din Radna și se vor prezenta în vre-o Duminică ori sârbătoare în sf. biserică din Bărzava — pe lângă strictă observare a dispozițiilor regulamentulului pentru parohii — spre a și arăta desteritatea în oratorie și rituale.

Reflectanții din alte dieceze au să dovedească consensul P. Sfințitului Părinte Episcop diecezan, că au voie a recurge la această parohie.

Din ședința dela 29 August 1926.

Comitetul parohial.

In conțelegere cu: *Procopie Givulescu* m. p. protopresbiter.

—□—

2—3

Pentru îndeplinirea parohiei de cl. III. Revetș se publică concurs cu termen de 30 zile.

Beneficiu:

1. Casa parohială și supraedificate.

2. Sesta parohială cea veche din 13 $\frac{1}{2}$ jug. cad. și întregirea de 18 jug.

3. Două cânepiști.

4. Dreptul de pășunat pentru vite.

5. Competință de lemne din pădure, ca până aci.

6. Stolele birul legal

Alesul va predica tot la 2 săptămâni, va catehiza făcând dotație separată și va plăti imozzițele către stat și comună după beneficiul său.

Recursurile se vor înainta Oficiului protopresbiteral din Buteni. La ajustarea recursurilor și la prezentarea în sf. biserică sunt a se observa normele în vigoare.

In înțelegere cu comitetul parohial.

Ord. Cons. No. 3791/926

F. Roxin: protopresbiter.

—□—

2—3

Concurs repetit.

Pentru îndeplinirea parohiei de cl. II-a Prunișor (Cherț) se publică concurs cu termen de 15 zile.

Beneficiu:

1. Sesie parohială întregită la 32 jugh.

2. Casă parohială cu supraedificate.

3. Bir și stole 1 gale.

Imozzițele către stat și comună de după beneficiu, le va solvi alesul.

Catehizarea la 2 școli și cuvântările în sf. biserică sunt obligatoare.

La concurs se admit fără condiție și pot fi candidați și aleși și concurenți cu calificare de clasa a treia.

Cererea de concurs adresată către Comitetul parohial din Prunișor este a se înainta oficiului protopresbiteral din Buteni. Reflectanții din alte dieceze vor aceluia la petiție și dovadă despre învoirea P. S. Sale Episcopului nostru diecezan pentru a putea recurge la aceasta parohie.

Ord. cons. 3800/1926

F. Roxin protopop.

—□—

2—2

LA EXPOZIȚIA DE INDUSTRIE DIN ARAD ÎN 1903, A OBȚINUT DECORAȚIE CU DIPLOMĂ DE ONOARE.

TURNĂTORIE DE CLOPOTE — IOSIF BISZAK —

GHIOROC (Jud. Arad)

SE TOARNĂ ÎN DIFERITE FORME ȘI MARIMI CU INSCRIȚII SPECIALE PE CORP LUCRATE DIN MATERIE PRIMĂ ȘI CU PREȚURILE CELE MAI MODERATE.

DORITORII SE POT ADRESA ÎN SCRIS PENTRU RELAȚII.

CATALOG LA CERERE GRATIS.

Citiți și răspândiți

„Biserica și Școala”

Redactor responsabil: SIMION STANA asesor consistorial
Censurat: Prefectura Județului.